

SLOVENSKI

Poročevallec

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL »Naš tisk« / Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: Tiskarna »Slov. poročevallec« / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-524 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-524 / Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-163 / Mesečna naročnina 200 din

ŠESTA SEJA AZIJSKE KONFERENCE

Nespremenjeno stališče
Južne Koreje

V svojem drugem govoru je južnokorejski zunanji minister ponovno zavrnil predloge Nam Iia ter ostro napadel govore Ču En Laja in Molotova

Zeneva, 3. maja. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Pod predsedstvom britanskega ministra za zunanje zadeve Anthony Edena se je danes nadaljevala Zenevska konferenca. Na šesti seji so obravnavali korejsko vprašanje.

Kot prvi govornik se je prijavil južnokorejski delegat Pjunga Jung Tae, za njim pa je govoril severnokorejski delegat Nam II. Računali so, da se to pot ne bosta omejevala samo na navadno ponavljanje že znanih stališč, pač pa, da bosta povedala svoje pripombe k predlogu ameriške delegacije o izvedbi splošnih volitev v vsej Koreji pod nadzorstvom opazovalcev OZN.

Ta avstralski predlog, za katerega v Zenevi odkrito govore, da ga je navdahnila britanska delegacija, je nekak kompromis med stališčima Južne in Severne Koreje ter predlaga volitve v vsej Koreji, kakor je to dejal Nam II, pa tudi nadzorstvo nad volitvami po opazovalcih OZN, kakor je zahteval Pjun Jung Tae.

Južnokorejski zastopnik minister za zunanje zadeve Jung Tae je zavrnil vse predloge, ki jih je dal v začetku minulega tedna Zenevske konferenci severnokorejski minister za zunanje zadeve. Nam II je predlagal ustanovitev splošne korejske komisije iz zastopnikov parlamenta Severne in Južne Koreje ter umik vseh tujih čet v šestih mesecih po sklenitvi sporazuma o sestavi volilne komisije.

»Predlog za sestavo paritetne komisije.« je dejal južnokorejski predstavnik, »ima namen prezreti zakonodajne in administrativne organe korejske republike in naj bi rodil konferenco, ki bi imela položaj skupščine. Smo odločno proti vsakršni konferenci.« Zahteva Nam Iia za umik sil Združenih narodov iz Koreje, je, milo rečeno, nestvarna,« je dejal Jung Tae. V svojem govoru, ki je trajal skoraj polnurno, je južnokorejski zastopnik izjavil, da bo odgovoril predvsem na izjave, ki so jih dali prejšnji teden Nam II, Ču En Laj in Molotov. Izjave Nam Iia,

je dejal Jung Tae, se opirajo na laži in napačne domneve. V isti sapi, ko je zelo ostro govoril proti zastopnikom Severne Koreje, jim je objubil, da jih bo »Južna Koreja sprejela in objela kot prave brate, če so pripravljeni priznati suverenost korejske republike.« Odgovarjajoč na izjave Ču En Laja in Molotova, ki sta bila podprla predloge Nam Iia, je Pjun Jung Tae dejal, da sta

bila njuna govora »zbirka znanih laži in sprevačanja dejstev.«

Kot zadnji govornik je govoril kitajski minister za zunanje zadeve Ču En Laj. Predlagal je ustanovitev posebne komisije petih velesil skupno z zastopniki razdeljene Koreje. Komisija naj bi repatriirala kitajske in severnokorejske

ujetnike, ki so ob nedavnem zasiljevanju pod nadzorstvom nevtralne komisije odklonili vrnitev v domovino. V svojem govoru je Ču En Laj obsodil ameriško politiko v Aziji. Ponovalno je nastopil proti zahtevi zahodnih sil za izvedbo volitev samo v Severni Koreji in imenoval resolucijo OZN o tem »nezakonito«.

Dullesova pričakovanja
ob odhodu iz Ženeve

Ameriški državni sekretar za zunanje zadeve je izjavil, da njegov odhod nima političnega pomena

Zeneva, 3. maja. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Ameriški državni tajnik za zunanje zadeve John Foster Dulles je izrazil danes upanje, da bo indokitski del konference »zelo hitro pripravljen«, da bi čimprej mogli »doseči mir v Indokini«. Dulles je dal izjavo neposredno pred odhodom iz Ženeve v Milano.

V izjavi za tisk je poudaril, da njegov odhod nima političnega pomena, ker je to svojo odločitev sporočil Edenu, Bidaultu in Molotovu že na konferenci v Berlinu.

Govorec o Koreji, je Dulles dejal, da je po njegovem mnenju »korejski del konference na

dobri poti, ker so sorazmerno hitro oblikovali poglavite probleme«. Hkrati je izrazil upanje, »da bodo zahteve ZDA in Južne Koreje za izvedbo volitev v Severni Koreji pod nadzorstvom opazovalcev OZN ter načelo proporcionalnega zastopstva v bodoči korejski enotni narodni skupščini v celoti sprejete.«

Ki je izrazil svoje poglede na indokitsko vprašanje, je Dulles dejal, da je »Indokina važen prostor za organiziranje varnosti v jugovzhodni Aziji.« To varnost, je pripomnil, je treba organizirati po zgledu kolektivnih sistemov obrambe, kot je bilo to napravljeno v ostalih delih sveta, zlasti v Zahodni Evropi.

PRED RAZPRAVO O INDOKINI

Povabilo zastopnikom
Ho Ši Minha

Pri obravnavi indokitskega vprašanja bo sodelovalo devet držav, med njimi zastopniki Vietnam, Laosa in Kambodže ter Ho Ši Minha

Zeneva, 3. maja. (AFP). V Zenevi je bil danes dosežen sporazum o udeležbi Vietnam in Ho Ši Minhevega Vietnima na bližnjih razgovorih o Indokini. Sporazumeli so se na sestanku šefov delegacij treh zahodnih sil, katerega se Dulles ni osebno udeležil, ter vietnamskega ministra za zunanje zadeve Ngien Kok Dina. Vietnamski zastopnik je privolil na navzočnost zastopnika Vietnima s pridržkom, »da ta navzočnost ne pomeni pravo priznanje«. Trije zahodni ministri in Ngien Kok Din so sklenili, da bodo med konferenco nadaljevali posvetovanja.

Zeneva, 3. maja. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Neki uradni zastopnik francoske delegacije je izjavil danes, da se po njegovi sodbi indokitski

del konference ne bo začel pred četrtikom. Tako je povedal neposredno pred objavo sporazuma med velesilami o seznamu držav, ki bodo sodelovale pri obravnavanju indokitskega vprašanja.

Po sporazumu, ki je bil sklenjen v okviru razgovorov med Bidaultom in Molotovim in so ga sinoči potrdili na sestanku med Gromikom in Chauvelom, bo pri tem delu konference sodelovalo 9 držav — ZDA, Velika Britanija, Francija, Sovjetska zveza, Kitajska, tri dr-

žave francoske Indokine in Ho Ši Minhov Vietnam.

Zahodne sile bodo povabile Bao Dajev Vietnam, Laos in Kambodžo, države vzhodnega bloka pa bodo povabile zastopnike Ho Ši Minha.

Optimizem v Parizu

PARIZ, 3. maja. (Tanjug). Pred začetkom drugega tedna konference v Zenevi je mogoče opaziti v francoski javnosti precejšnjo optimizem, ker računajo, da se bo v nekaj dneh lahko začela konferenca o Indokini. Povod za to je ugodni izid sestanka med namestnikom sovjetskega ministra za zunanje zadeve Gromikom in francoskim veleposlanikom Chauvelom, ki sta se sporazumela glede udeležencev pri razpravljanju o indokitskem vprašanju.

Sprememba uredbe o plačah
delavcev in uslužbencev
gospodarskih organizacij

Zvezni izvršni svet je sprejel uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij, ki se stoje v glavnem v izračunavanju obračunske plače delavcev in uslužbencev. Tako je v dodanem drugem odstavku člena 6. rečeno, da gre v obračunski sklad plač razen zneskov, ki jih vsebuje prvi

Motorizirane, pehotne, konjeniške in druge enote Jugoslovanske ljudske armade so 1. maja defilirale v Beogradu poleg tribune, na kateri je bil predsednik republike maršal Tito z drugimi državniki Jugoslavije in tujimi vojaškimi in diplomatskimi zastopniki.

Mesteca Sofades ni več...

V 24 urah je bilo v Tesaliji 6 potresov, katerih posledice so veliko hujše, kot so v začetku mislili

Atene, 3. aprila (Agencija Atene). Po dosedanjih vesteh so potresi v Tesaliji povzročili hujše posledice kot so v začetku mislili. Za sedaj še ni mogoče oceniti škode, ki je nastala. Sodiijo, da je 25 mrtvih, 150 ranjenih; potres je podrl 2085 hiš, 1767 hiš je hudo poškodovanih, 1071 pa manj. V zadnjih 24 urah je bilo 6 potresov, med njimi eden srednje močan. V strahu pred potresi prenočujejo prebivalci na prostem. Tehnično osebje in vojska odstranjujejo ruševine, v prizadete kraje pa stalno prihajajo živila in zdravniška pomoč.

SOFADES (KARDICA), 3. maja (Tanjug). Atenski observatorij je v petek popoldne že drugi v zadnjem letu poročal, da so zajeli Grčijo močni potresi. Nesreča je začela vso Tesalijo, zlasti okraje Lariso, Trikali, Kardici in Voloso. Splošni vtis v prizadetih krajih je precej hujši kot bi človek mogoč razbrati iz uradnih podatkov. Potresi so zadeli ozemlje, ki ima približno 250 km v premeru. Čeprav ni mnogo človeških žrtev glede na to, da je prebivalstvo zbežalo iz hiš že po prvem lažjem potresu, in niso prizadeta velika mestna naselja, je vendar gmotna škoda velika.

Mesteca Sofades v bližini Kardice, je popolnoma porušeno. 5.000 prebivalcev pa je ostalo brez strehe. Majhno število žrtev — 7 mrtvih in 10 ranjenih — pojasnjujejo prebivalci s tem, da so bili previdni že od 25. aprila naprej, ko so se začeli prvi nevratni potresi in je večina že tedaj zapustila stanovanja. Mesteca Sofades,

ki so ga 1943 skoraj vsega porušila nemška letala, ni več. Včeraj je zadelo tudi Farsalo, ki ima okoli 6.000 prebivalcev. Nad polovico postopaj je poškodovanih in

za stanovanje neuporabnih. Potresi so porušili ali poškodovali stanovanjska poslopja v najmanj 30 vaseh in povsod povzročili kako človeško žrtev.

Na kraj nesreče je prišel v soboto kralj Pavle, minister narodne obrambe Kanelopolos in minister za socialno skrbstvo Solomondis pa sta v soboto in nedeljo obšla večino poškodovanih naselij in ugotavljala škodo ter naročila potrebne ukrepe.

Atenski časopisi so postali fanes prošnje zaahodnih velesilam, naj pomagajo prizadetemu prebivalstvu. Svetovna organizacija cerkva iz New Yorka je že dala Grčiji odeje, hrano in drugo. Ravnanje ameriške organizacije CARE je sporočil, da bo ta organizacija v kratkem poslala prve količine živil in kanadski Rdeči križ je brezovno vprašal grški Rdeči križ, kakšno pomoč potrebuje prebivalstvo prizadetih krajev.

Izredno visoka
zmaga demokratov

Na volitvah v Turčiji je demokratska stranka zmagala v 60 od skupno 64 okrožij

Ankara, 3. maja (Tanjug). Po zadnjih poročilih je turška demokratska stranka na večrajših volitvah dosegla večjo zmago kot so pričakovali. Demokrati so dobili večino v 60 od skupno 64 okrožij. Re-

publikanska stranka bo imela, kakor vse kaže, manj poslancev kot doslej. Po dosedanjih volilnih podatkih je bilo izvoljenih samo 28 republikancev, dosedaj pa so imeli republikanci 69 poslancev v skupščini. Od republikanskih vodij je bil doslej izvoljen samo predsednik stranke Ismet İnönü za poslanca v Malatiji. Od kandidatov narodne stranke (Millet) je bilo izvoljenih doslej samo pet poslancev.

Kanelopolos
pri Jovanoviću

Atene, 3. maja (Tanjug). — Grški minister za narodno obrambo Kanelopolos je obiskal danes jugoslovanskega veleposlanika v Atenah Radoša Jovanovića in se z njim dije časa razgovarjal. Govorila sta o vojaškem sodelovanju držav članic ankerskega sporazuma.

Zahvala japonskega
cesarja

Beograd, 3. maja. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od japonskega cesarja Hirohita brzo-skega zahvaljujuče za čestitke, ki jih je predsednik poslal za japonski narodni praznik.

Imenovani so člani
odбора za upravljanje
sklada Borisa Kidriča

Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je imenoval v odbor za upravljanje sklada Borisa Kidriča za predsednika dr. Marijana Breclja, za člana pa Janeza Vipotnika, Janka Rudolfa, dr. Antona Peterlina in dr. Adolfa Vogelnika.

Upravni odbor Narodne
banke centrale
za LR Slovenijo

Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je imenoval v upravni odbor Narodne banke FLRJ centrale za LR Slovenijo za predsednika Zorana Poliča, za podpredsednika Toneta Boleta, za člana pa dr. Marjana Dermastjo, Ljeto Ribiča, Zorana Žagarja, inž. Gašperja Muho, Mirana Cvenka, inž. Miloša Vehovarja, inž. Viktorja Kotnika, Mirka Remca in Zvoneta Laburo. Član upravnega odbora je po svojem polnoletju tudi direktor Narodne banke FLRJ centrale za LR Slovenijo.

Izmenjava gledišč
o mednarodnem položaju

Kratko uradno sporočilo o triurnem sestanku med Dullesom in Scelbo

Rim, 3. maja (r). — Zunanji minister ZDA Dulles je prispel z letalom iz Zeneve v Milano. Z letališča se je odpravil v nekoliko kilometrov oddaljeno vilo, v kateri je imel mesto sestanka z italijanskim ministrskim predsednikom Scelbo.

Rim, 3. maja. (Tanjug). Polne tri ure je trajal sestanek med ameriškim ministrom za zunanje zadeve Dullesom in predsednikom italijanske vlade Scelbo. Pri razgovorih so bili navzoči italijanski minister za zunanje zadeve Piccioni, ameriški veleposlanik v Rimu ga Clara Luce, generalni sekretar palače Chigi Copi in pooblaščen minister Canali.

Uradno sporočilo o razgovorih je bilo zelo kratko in pravi, da so v razgovorih »izmenjali gledišča o mednarodnem položaju in se posvetovali o vprašanjih, ki zanimajo obe strani.« Niti Dulles, ki je po teh razgovorih odpotoval v Washington, niti italijanski zastopniki niso povedali kaj več kot uradno sporočilo.

Po vesteh iz italijanskih vladnih krogov so na sestanku govorili o naslednjem: o tržaškem vprašanju, spremnitvi balkanskega sporazuma v vojaško zvezo, ratifikaciji pogodbe o EOS v italijanskem parlamentu, ameriški pomoči in Off-Short naročilih Italiji. Predsednik italijanske vlade je sporočil Dullesu stališče italijanske vlade, da ratifikacija pogodbe o evropski obrambni skupnosti ni vezana na rešitev

tržaškega vprašanja, čeprav bi jo neprimerno laže dosegli v parlamentu, če bi bilo prej rešeno tržaško vprašanje. Glede tržaškega spora je Scelba izrazil pripravljenost za stvarne razgovore, vendar s pogojem, da »ne bodo presegli določene meje«, se pravi, da okvir razgovorov ne bo za italijansko vlado manj ugoden kot je bil anglo-ameriški sklep z dne 8. oktobra.

ZADNJE VESTI

Washington, 3. maja (AFP). Predsednik Eisenhower je izjavil, da bo minister Dulles po vrnitvi z Zenevske konference podal zaupno poročilo republikanskim in demokratskim parlamentarnim vodjem. To se bo verjetno zgodilo v četrtek.

London, 3. maja (Tanjug). Minister brez listine Selwyn Lloyd je izjavil danes o spodnjem domu, da potekajo razgovori o perzijskem petroleju o Teheranu o prisrčnem in delavskem ozračju in da so že precej napredovali.

Zeneva, 3. maja (AFP). Predsednik komisije za zunanje zadeve francoske narodne skupščine Rene Mayer je danes z letalom odpotoval iz Zeneve v Pariz. Pred odhodom je izjavil, da je govoril s francoskim ministrom Bidaultom o razgovorih o Zenevi, da bi mogoč o poteku obostranih poslancev o skupščini.

Zeneva, 3. maja. Posebni dopisnik Tanjuga poroča: Veleposlanik Čeylova o Londonu je prispel danes popoldne v Zenevo s sklepi, ki so jih sprejeli na konferenci o Colombu predsednikski sklad petih držav jugovzhodne Azije o mednarodnem položaju. V resoluciji zahtevajo ustanovitev soopravnosti o Indokini in neposredne razgoore med nasprotnimi strankama za sklenitev mira.

V nedeljo so okoli polnočnega obiskali prvo jugoslovansko razstavo vina v Ljubljani podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvard Karčel in Aleksander Rankovič, predsednik izvršnega sveta LR Srbije Ivan Veselinov in član izvršnega sveta LRS Ivan Maček. O razstavi so se zelo pohvalno izrazili.

Politična moč socializma je odvisna od naše

ustvarjalne dejavnosti

Sekretar CK ZKJ Edvard Kardelj je imel v komisiji za ideološko-politično delo, na kongresu Zveze komunistov Srbije naslednji govor:

»Tovariši in tovarišice! Ni sem poslušal vse razprave v tej komisiji, zato v naprej prosim, da mi oprostite, če bom morda ponavljal nekatere stvari, o katerih ste v razpravi že govorili. Kolikor sem mogel razpravo spremljati, menim, da je bila dejansko temeljita in da je spravila na dan vrsto naših slabosti na področju ideološko-političnega dela, gotovo pa celo vrsto slabosti na naši kulturni fronti, na področju prosvetnega dela med množicami itd. itd.

Pomudil bi se ob enem samem vprašanju, ki se mi zdi ta trenutek najpomembnejše: kako se lotiti reševanja teh vprašanj, zakaj se je treba predvsem boriti proti slabosti in negativnim težnjam, o katerih ste v diskusiji že razpravljali.

Pri nas pogosto našimo na pejava, da mnogi komunisti, namesto da bi se lotili solidne marksistične analize stvarnosti, ki bi jim pokazala prave vzroke raznih negativnih teženj ter njihovo pravo vlogo in pomen, analize, ki bi jim omogočile izbrati prava sredstva in prave oblike boja proti takim pojavom, da nekateri komunisti samo jadicujejo, češ kako je sovražnik aktiven, kako se krepi itd. Tudi glede stanja na področju našega ideološko-političnega dela se zdaj pogosto slišijo glasovi, podobni takemu jadicovanju, pri čemer pa pogosto tudi preocenujejo pomen mnogih stvari in pretiravajo.

Proti političnemu vihohapljanju protisocialističnih teženj pod videzom kulturnega ustvarjanja

Gotovo ne bomo niti za trohice popravili položaja na naši kulturni fronti, na pr. s kakimi enostranskimi, mehanicnimi obsodbami raznih modernizmov in podobnih »izmov« na področju umetnosti, niti s praznim zgražanjem nad nizkim okusom naših delovnih ljudi. Z enostransko obsodbo ne moremo likvidirati raznih umetnostnih šol, ki povzročajo negativne pojave na področju kulture, pač pa si s tem otežujemo boju, ker si lahko z napačno usmeritvijo tega boja pogosto zameglimo svoje prave cilje, ki niso v tem, da bi umetnikom ali kulturnim delavcem prepisovali umetniški izraz, marveč v tem, da nasprotujemo političnemu vihohapljanju protisocialističnih teženj pod videzom kulturnega ustvarjanja. Prav tako ne bomo zvišali kulturne ravni niti izboljšali okusa naših ljudskih množic s tem, če bi enostransko prepovedali izdajanje raznega »šundca«, defektivk in podobne književnosti ali če bi prepovedali jazzovski glasbo in risanje stripov. Strinjani smo s tem, da je boj proti negativnim pojavom na

Vsekakor ti negativni pojavi, o katerih ste razpravljali v diskusiji, so in bi mogli postati določena motnja v našem socialističnem razvoju, če bi se ne borili proti njim in ne samo, če se ne bi borili, marveč tudi, če bi uporabljali neprimerne, nepravilne metode in sredstva v tem boju. Zdi se mi, da je treba prav o tem, poslednjem govoriti, ko že govorimo o negativnih pojavih. Zelo slabo bi bilo, če bi nas kritika teh pojavov v kakršnekoli oziru odvrnila s poti in smeri, ki smo si jo določili na VI. kongresu in na plenumu, ki so mu sledili. Morda se zdi posameznim komunistom boj v novih razmerah težavnejši. To je morda tudi res, toda nove oblike za boj so ne le učinkovitejše, marveč tudi edino možne, če hočemo ostati zvesti lastni smeri. Tu ne more biti nobene obrabe nazivov. Moramo se znati v novih razmerah in se naučiti ravnati z novimi instrumenti za boj proti napadom protisocialističnih elementov s te in z one strani, kakor tudi proti številnim ostankom idejne zaostalosti, ki so morda še pomembnejše vprašanje kot odkrivanja protisocialističnih dejanj.

Se nekaj: kadarkoli se pojavlja tako jadicovanje, je jasno, da je odsev naših lastnih slabosti, ali pravilneje gledano, odsev nezadostne razvitenosti socialističnih sil, odsev njihovega ideološkega zaostajanja ali nejasnosti v njihovi splošni orientaciji.

Da povem na kratko: mislim, da moremo tem negativnim

To še posebej velja za področje našega ideološko-političnega dela. Tu so ostanki reakcionarne preteklosti najbolj zakoreninjeni, ker niso povezani samo z odkritim protisocialističnim stališčem, marveč tudi z zaostalostjo, z zaostalimi nazori v glavah ljudi, ki sicer stoji na socialističnih pozicijah. Takih pojavov pa ni mogoče izkoreniniti s kakimi formalnimi sklepi, z administrativnimi ukrepi ali z enostranskimi rušninami kritikami, marveč samo s takim idejnim in političnim razvojem ter napredkom socialističnih sil vsakega posameznega borca za socializem, ki bo omogočil, da bo postala nova, socialistična kvaliteta, nova, socialistična morala in miselnost ne le zaveda najbolj zavednih ljudi, marveč last najširših ljudskih množic. Umetno ne moremo ničesar zgraditi niti ne moremo predpisati rešilnih receptov, ki bi veljali vedno in za vsako področje družbenega življenja. Ustvariti moramo socialistične odnose, socialistično sredino in ta bo organično proizvedla tudi socialistično miselnost, ki ne bo trpela pojavov, kakršne danes grajamo.

S tem nikakor ne nameravam reči, da moramo dvigniti roke in prepustiti času, naj uredi to vprašanje. Nasprotno, boriti se moramo in razpolagati s sredstvi za to boj, vendar pa si moramo biti na jasnem, katera so ta sredstva in v kaj moramo usmeriti svoje borbene napore, da bi jih ne trošili zaman ali uporabljali celo v lastno škodo.

Se nekaj: kadarkoli se pojavlja tako jadicovanje, je jasno, da je odsev naših lastnih slabosti, ali pravilneje gledano, odsev nezadostne razvitenosti socialističnih sil, odsev njihovega ideološkega zaostajanja ali nejasnosti v njihovi splošni orientaciji.

tem področju nujno potreben, ker ti zlasti vplivajo na mladino. Gotovo se je treba boriti proti takim pojavom z vsemi razpoložljivimi sredstvi, če se v takih oblikah vihohapljanja protisocialistične težnje. Nekateri tovariši pa niso nasprotniki samo takih negativnih pojavov, marveč lahke zabavne književnosti sploh, nasprotniki jazzovske glasbe in stripov nasploh. Toda to je po mojem mišljenju ne le brez upov na uspeh, ne le nekulturo in ozkosrčno, marveč neposredno škodljivo prav uspešnemu boju, ki ga bijemo proti raznim negativnim pojavom na tem področju. Kulturno razvedrilo je družbena potreba. Če si ga naša družba ne zagotovi, potem se bodo pojavile kakršnekoli druge oblike nekulturnega razvedrila. Ker naša družba premo zadovoljuje to družbeno potrebo iz lastnih virov, zato prihajajo med naše množice lahka literatura, jazzovska glasba in stripi v najhujših tujih izdajih, ki dejansko zastrupljajo tako mladino kot odrasle.

Da povem na kratko: mislim, da moremo tem negativnim

ostrivje, da se tu in tam ni poslabšal položaj na teh ali onih socialističnih pozicijah in da ne izgubljajo tu in tam perspektive. Mislim pa, da je to predvsem odsev dejstva, da so komunisti za trenutek izgubili jasno orientacijo v boju in da

Naučimo se boja v novih razmerah z novimi sredstvi

Nedvomno obstoje tuji tuji vplivi. Ne smemo pa pozabiti, da lahko imajo tuji vplivi v nekaterih naših razvojnih sferah v primeru, če so znotraj naše dežele razmere in sile, ki lahko sprejemajo tak tuji vpliv. Na našo deželo in na naše življenje lahko delujejo tisti tuji vplivi, ki izvirajo iz enakih vzrokov kot ti v naši deželi. Takih izvori in vzroki pa pri nas obstajajo. Predvsem se imamo očne ostanke starega sistema, v katerih se porajajo najrazličnejše negativne težnje in ki seveda sprejemajo tudi te zunanje vplive. Vse dotlej, dokler bodo obstajali taki izvori, bodo določene plasti v naši deželi sprejemale take vplive, pa če bi se ne vem kako zapirali. Toda zapirati se po sovjetskem vzorcu, izolirati se od sveta, ne le da ni mogoče, ne le da je škodljivo, marveč tudi nima nobenega smisla, kajti, čeprav bi ne delovali vplivi iz tujine, mi bi vendarle ne ostali brez negativnih teženj. Ker so tudi v naši deželi objektivni pogoji in primerna tla. Ti izvori pa bi prav tako dekadentno in nazadnjaško delovali kakor oni vplivi, ki prihajajo iz tujine. Boj proti negativnim tujim vplivom torej mora biti hkrati in prvenstveno boj proti lastnim izvodom protisocialističnih teženj.

Če pogledamo stvari v tej luči, potem je očitno, da se pri nas dejansko ne dogaja nič novega, marveč da delujejo iste sile, proti katerim smo se borili od vsega začetka naše revolucije. Te so celo še slabše,

Vse je odvisno od sposobnosti socialističnih sil

V toliko so komunisti v ugodnejšem položaju, kadar se bore proti nasilnim težnjam. Tudi v ideološko-političnem oziru smo močno napredovali in se lahko mnogo uspešneje borimo med delovnimi množicami, takorekoč na odprtem polju, kot pa smo to mogli pred nekaj leti. Prav diskusija na tem kongresu je najboljši dokaz za to trditev. Pred nekaj leti, na pr. leta 1946 in 1947, bi ne mogli tako razpravljati, kot lahko danes. Prav to dejstvo, da se lahko v odkritem spopadu toliko s sovražnimi vplivi, dokazuje, kako sta zra-

Več družbenih znanosti in moralne vzgoje v šole

Mislim — to je bilo povedano tudi v razpravi — da moramo vnesti tudi v naše šole več družbenih znanosti, temelječih na marksizmu, seveda ne v obliki dogmatičnih shem, ločenih od življenja, kakor je bilo pri nas poprej, shem, ki so pogosto več škodovali kot pa koristile. Zadnja leta smo pri nas malo storili za to, da bi izdelali osnove za program družbenih znanosti za šolo, po katerem bi tudi šola izdatneje prispevala k oblikovanju socialistične družbene zavesti pri mladih državljanih naše dežele. Dejansko smo šli v našem solistvu iz ene skrajnosti v drugo. Zdi se, da se izobraževanje pogosto omejuje izključno na informacije o naši tekoči praksi brez globljih ideoloških osnov, vse zaradi bojazni, da bi bili dogmatični. Toda zato se v naših šolah in v prosvetnih organizacijah mladina in naši ljudje pogosto vzgajajo v dogmah, toda ne v marksističnih, marveč v nekih protisocialističnih dogmah. Mislim pa, da moramo dati našim mladim ljudem družbeno in moralno vzgojo, ki ne bo niti dogmatična niti ne ozko politična, marveč takšna, ki bo dejansko usposabljala naše mlade ljudi za naloge družbenega upravljanja v našem demokracičnem mehanizmu. Posebej bi hotel poudariti potrebo, da bi morale naše šole solidneje uvajati naše mlade ljudi v srednjih šolah in na univerzah v osnovne pojme marksistične politične ekonomije in zgodovinskega materializma kakor tudi marksistične sociologije, ker je to znanje našim državljanom najbolj potrebno, da bodo mogli zavestno in z zadostnim znanjem sodelovati v družbenem upravljanju. To zadnje je po mojem mnenju prav tako neopredeljeno potrebno slehernemu človeku, kot na pr. osnovno znanje iz fizike, matematike

in s sovražniki, ki so se znašli v novih razmerah, tako ti znotraj kot oni zunaj.

Mnogo večjo skrb moramo posvetiti tudi moralni vzgoji mladine v naših šolah. Ne gre za to, da bi dajali mladim ljudem nekatere nove duhovniške lekcije v smislu enostranskega oblikovanja duha mladega človeka. Ne, graditi, vzgajati, moramo svobodnega človeka brez suženjskih navad, toda takoga človeka, ki bo hkrati imel globoko razvijet čut odgovornosti do družbene skupnosti. Zato mora naša moralna vzgoja na-

se v novih razmerah niso znali z novimi metodami in sredstvi spoprijeti z negativnimi težnja-

Naučimo se boja v novih razmerah z novimi sredstvi

ne vrste v tem smislu, da jih usposobimo za boj proti pojavom, o katerih ste govorili v razpravi danes in te dni. Komunisti morajo posvetiti večjo skrb lastni ideološki graditvi in graditvi širokih delovnih množic, posebno delavskega razreda, ter na ta način zagotavljati čedalje trdnjšo ideološko enotnost socialističnih vrst in njihovo sposobnost za boj z reakcionarnimi težnjami. Seveda ni treba, da bi imel po tri fakultete vsak človek, da bi lahko sodeloval v družbenem upravljanju. Zaradi tega ni treba, da bi bil vsak človek, ki zavestno gradi socializem, ne vem kako podkovan marksist, toda po mojem mnenju morajo komunisti, ljudje, ki stojijo na čelu socialističnega boja, nujno razpolagati z znanstvenim marksističnim znanjem, ki jim to omogočilo, da bodo znali v vsakem konkretnem položaju analizirati situacijo, najti prave vzroke za negativne težnje, ter potem na temelju take različne poiskati tudi za bolj ustrezna sredstva, ki jim bodo zagotovila čim prejšnje rezultate.

Zaradi tega moramo, se mi zdi, predvsem med komunisti in znotraj Zveze komunistov, pa tudi v Socialistični zvezi delovnega ljudstva posvetiti študiju marksizma in na marksizmu grajenih družbenih znanosti mnogo večjo skrb, kot smo to delali doslej. Ne mislim, da bi morali prijeti nekakšne kolektivne tečaje, krožke ali sploh na nečujni način kolektivno proučevati marksistična dela. Komunisti naj predvsem individualno proučujejo socialistično znanost, kajti samo, če si bo komunist osebno poglabljal znanje in se čim bolj usposobil za boj na poprisku, kjer dela, samo v tem primeru ta študij zares ne bo dogmatičen, abstraktan in šablonski, marveč povezan s prakso. Seveda je treba tudi z različnimi dopisnimi tečaji in podobnim podpirati izobrazbo komunistov in zavednih borcev za socializem, osnovno pa je, da med komunisti razvijamo tisti intimni, notranji imperativ, ki jim bo nalagal kot prvenstveno nalogo, da se usposobijo tako, da bodo mogli neposredno vsak trenutek, kjerkoli bodo, reagirati na protisocialistične težnje in pojave.

Za večje osamosvajanje delavskih prosvetnih organizacij

Mnoge pomanjkljivosti so po mojem mnenju tudi v našem množičnem prosvetnem delu, posebno v delavskih vrstah, o čemer je govorila tovariška pred menoj. To vprašanje se mi zdi izredno pomembno. Ne gre samo za kulturni dvig ljudi v ožjem smislu besede, marveč predvsem za usposabljanje delavskega razreda, kot vodilne gibalne sile socialističnega razvoja, za njegovo zgodovinske naloge. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev neposrednega delavskega razrednega vpliva na ves družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev delavskega vpliva na vas družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev delavskega vpliva na vas družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev delavskega vpliva na vas družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj.

Za večje osamosvajanje delavskih prosvetnih organizacij

Mnoge pomanjkljivosti so po mojem mnenju tudi v našem množičnem prosvetnem delu, posebno v delavskih vrstah, o čemer je govorila tovariška pred menoj. To vprašanje se mi zdi izredno pomembno. Ne gre samo za kulturni dvig ljudi v ožjem smislu besede, marveč predvsem za usposabljanje delavskega razreda, kot vodilne gibalne sile socialističnega razvoja, za njegovo zgodovinske naloge. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev neposrednega delavskega razrednega vpliva na ves družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev delavskega vpliva na vas družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj.

mi in s sovražniki, ki so se znašli v novih razmerah, tako ti znotraj kot oni zunaj.

Naučimo se boja v novih razmerah z novimi sredstvi

ne vrste v tem smislu, da jih usposobimo za boj proti pojavom, o katerih ste govorili v razpravi danes in te dni. Komunisti morajo posvetiti večjo skrb lastni ideološki graditvi in graditvi širokih delovnih množic, posebno delavskega razreda, ter na ta način zagotavljati čedalje trdnjšo ideološko enotnost socialističnih vrst in njihovo sposobnost za boj z reakcionarnimi težnjami. Seveda ni treba, da bi imel po tri fakultete vsak človek, da bi lahko sodeloval v družbenem upravljanju. Zaradi tega ni treba, da bi bil vsak človek, ki zavestno gradi socializem, ne vem kako podkovan marksist, toda po mojem mnenju morajo komunisti, ljudje, ki stojijo na čelu socialističnega boja, nujno razpolagati z znanstvenim marksističnim znanjem, ki jim to omogočilo, da bodo znali v vsakem konkretnem položaju analizirati situacijo, najti prave vzroke za negativne težnje, ter potem na temelju take različne poiskati tudi za bolj ustrezna sredstva, ki jim bodo zagotovila čim prejšnje rezultate.

Zaradi tega moramo, se mi zdi, predvsem med komunisti in znotraj Zveze komunistov, pa tudi v Socialistični zvezi delovnega ljudstva posvetiti študiju marksizma in na marksizmu grajenih družbenih znanosti mnogo večjo skrb, kot smo to delali doslej. Ne mislim, da bi morali prijeti nekakšne kolektivne tečaje, krožke ali sploh na nečujni način kolektivno proučevati marksistična dela. Komunisti naj predvsem individualno proučujejo socialistično znanost, kajti samo, če si bo komunist osebno poglabljal znanje in se čim bolj usposobil za boj na poprisku, kjer dela, samo v tem primeru ta študij zares ne bo dogmatičen, abstraktan in šablonski, marveč povezan s prakso. Seveda je treba tudi z različnimi dopisnimi tečaji in podobnim podpirati izobrazbo komunistov in zavednih borcev za socializem, osnovno pa je, da med komunisti razvijamo tisti intimni, notranji imperativ, ki jim bo nalagal kot prvenstveno nalogo, da se usposobijo tako, da bodo mogli neposredno vsak trenutek, kjerkoli bodo, reagirati na protisocialistične težnje in pojave.

Samosvojnost tiska in radia — toda na socialističnih pozicijah

Pri tem je pomankljivo to, da prihajajo po našem tisku na dan tudi negativne težnje prav v razlaganju teh dogodkov. Pri tem naš tisk po eni strani nikakor ne dobiva dovolj pomoči od političnih in državnih organov, še posebej od komunistov in SZDL, na drugi strani pa trpi zaradi dotičnih nepravilnih pojmovanj posameznih komunistov v novinarstvu o vlogi in odgovornosti socialističnega tiska in socialističnega novinarstva. Obstaja namreč mišljenje, češ da so tisk, radio in splošne propagandne informacije nekakšni, povsem izolirani, samostojni, ločeni politični činitelji, ki naj po nekih objektivnih kriterijih sami ustvarjajo javno mnenje, oziroma ga oblikujejo in izražajo. Zagovorniki takega pojmovanja dejansko pozabljajo na svojo odgovornost do skupnih interesov, ki se imenujejo socializem in njegov napredek. Razprava o pravih socialističnih graditvah, toda enotnost socialistične akcije, to vsekakor mora biti načelo, ki veže slehernega borca za socializem, pa naj je član ZK ali ne. Se pravi, to načelo deluje tudi naše socialistične delavce v novinarstvu in informativni službi.

Tisk, radio itd. so dejansko borbeni instrumenti in je vse odvisno od tega, kdo jih uporablja. Zagotoviti moramo, da bodo ta sredstva služila graditvi socializma, torej tudi nalogam na področju ideološko-političnega dela, o katerih zdaj tu govorimo.

Za večje osamosvajanje delavskih prosvetnih organizacij

Mnoge pomanjkljivosti so po mojem mnenju tudi v našem množičnem prosvetnem delu, posebno v delavskih vrstah, o čemer je govorila tovariška pred menoj. To vprašanje se mi zdi izredno pomembno. Ne gre samo za kulturni dvig ljudi v ožjem smislu besede, marveč predvsem za usposabljanje delavskega razreda, kot vodilne gibalne sile socialističnega razvoja, za njegovo zgodovinske naloge. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev neposrednega delavskega razrednega vpliva na ves družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev delavskega vpliva na vas družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj.

Alli smo pred novo sovražno ofenzivo na ideološki fronti?

Prav zaradi tega mislim, da je za naš uspešni boj na ideološko-političnem področju predvsem treba v lastnih vrstah do konca razčistiti ta vprašanja ter se lotiti njih reševanja v konstruktivni obliki, tako, da se koncentriramo na tisto, kar je najvažnejše. Tudi tu velja pravilo, da z vodo nikakor ne smemo vreči ven tudi otroka. Drugič, ali smo zdaj pred novo sovražno ofenzivo na ideološko-politični fronti? Vsekakor smo. O tem nam pričajo pojavi, o katerih ste govorili v tej razpravi in o katerih smo razpravljali na II., III. in IV. plenumu ZKJ. Ali je vojska, ki je uporabljena v tej ofenzivi, nova, ali je njena moč večja kot poprej? Mislim tovariši, da ta vojska ni nova, da nam je zelo dobro znana in da njene moči dejansko niso večje, marveč manjše. Drugi vzroki so izzvali to ofenzivo, ne pa naraščanje sovražnih sil.

Ta naša nova, socialistična Jugoslavija konec koncev ne živi niti še polnih deset let. V revoluciji smo šli z nekaj tisoč komunisti, z nekaj tisoč marksistično izobraženih ljudi. Naše delavske in delovne množice sploh niso imele v revoluciji nikakršne marksistične izobrazbe, toda šle so za svojimi razrednimi koristmi v revolucionarnem poletu. Revolucija je zmagala in upostavila novo oblast, oblast delovnega ljudstva; socialni odnosi so se začeli spreminjati. Toda tisto, kar se je godilo v glavah ljudi — te generacije, to se ni spremenilo čez noč. Nasprotno, čeprav se je marsikaj spremenilo, je mnogo tudi ostalo, in sicer ne samo v glavah ljudi, ki so bili izven socialističnega gibanja, izven Komunistične partije, marveč je tudi znotraj socialističnega gibanja in znotraj Komunistične partije.

Alli smo pred novo sovražno ofenzivo na ideološki fronti?

Prav zaradi tega mislim, da je za naš uspešni boj na ideološko-političnem področju predvsem treba v lastnih vrstah do konca razčistiti ta vprašanja ter se lotiti njih reševanja v konstruktivni obliki, tako, da se koncentriramo na tisto, kar je najvažnejše. Tudi tu velja pravilo, da z vodo nikakor ne smemo vreči ven tudi otroka. Drugič, ali smo zdaj pred novo sovražno ofenzivo na ideološko-politični fronti? Vsekakor smo. O tem nam pričajo pojavi, o katerih ste govorili v tej razpravi in o katerih smo razpravljali na II., III. in IV. plenumu ZKJ. Ali je vojska, ki je uporabljena v tej ofenzivi, nova, ali je njena moč večja kot poprej? Mislim tovariši, da ta vojska ni nova, da nam je zelo dobro znana in da njene moči dejansko niso večje, marveč manjše. Drugi vzroki so izzvali to ofenzivo, ne pa naraščanje sovražnih sil.

Ta naša nova, socialistična Jugoslavija konec koncev ne živi niti še polnih deset let. V revoluciji smo šli z nekaj tisoč komunisti, z nekaj tisoč marksistično izobraženih ljudi. Naše delavske in delovne množice sploh niso imele v revoluciji nikakršne marksistične izobrazbe, toda šle so za svojimi razrednimi koristmi v revolucionarnem poletu. Revolucija je zmagala in upostavila novo oblast, oblast delovnega ljudstva; socialni odnosi so se začeli spreminjati. Toda tisto, kar se je godilo v glavah ljudi — te generacije, to se ni spremenilo čez noč. Nasprotno, čeprav se je marsikaj spremenilo, je mnogo tudi ostalo, in sicer ne samo v glavah ljudi, ki so bili izven socialističnega gibanja, izven Komunistične partije, marveč je tudi znotraj socialističnega gibanja in znotraj Komunistične partije.

Ta naša nova, socialistična Jugoslavija konec koncev ne živi niti še polnih deset let. V revoluciji smo šli z nekaj tisoč komunisti, z nekaj tisoč marksistično izobraženih ljudi. Naše delavske in delovne množice sploh niso imele v revoluciji nikakršne marksistične izobrazbe, toda šle so za svojimi razrednimi koristmi v revolucionarnem poletu. Revolucija je zmagala in upostavila novo oblast, oblast delovnega ljudstva; socialni odnosi so se začeli spreminjati. Toda tisto, kar se je godilo v glavah ljudi — te generacije, to se ni spremenilo čez noč. Nasprotno, čeprav se je marsikaj spremenilo, je mnogo tudi ostalo, in sicer ne samo v glavah ljudi, ki so bili izven socialističnega gibanja, izven Komunistične partije, marveč je tudi znotraj socialističnega gibanja in znotraj Komunistične partije.

ke, gre za celo množico ljudi, ki so sicer imeli pošten odnos do socializma, do novih družbenih odnosov, ki so simpatizirali z revolucijo in jo podpirali. A so bili navezani na staro ideološko pojmovanje, se pravi na religijo, na najrazličnejše nazore v znanosti, umetnosti itd. Ti ljudje so bolj ali manj območnili pod revolucionarnim pritiskom prva povelja leta.

Z novim položajem v našem današnjem sistemu se je tudi to spremenilo. Novi odnosi so sprožili velikansko energijo in pobudo širokih ljudskih množic. Učinek te sproščene energije in pobude se čuti na vseh straneh. Toda hkrati s sprostitvijo te zdrave energije in pobude so prišli do izraza tudi negativni činitelji, ki so bili poprej dušeni. Ta novi proces je takorekoč znova odprl usta in duše tako pozitivnim kot negativnim elementom v naši družbi. Zaradi tega smo pred pojavom aktivizacije negativnih teženj sovražnih elementov, posebno na področju ideoloških odnosov, ker se je tu dejansko nagrmadilo največ ostankov preteklosti, ne samo ostankov stare Jugoslavije, marveč ostankov mnogih rodov, ki so ostankov mnogih rodov, ki so vzgajali v sistemu izkoriščanja in razrednih nasprotij.

Tisto, kar je bilo prej zaprt v glave in duše ljudi, se je zdaj znašlo na ulici, v tisku, v knjigah. Toda navzlic vsemu temu nimamo nikakršnega razloga biti nezadovoljni z rezultati naše politike ali pretiravati glede nevarnosti teh pojavov. Ne podcenjujemo nevarnosti. Tudi najbolj nepomembna stvar lahko povzroči veliko škodo, če ji ne nasprotujemo ter ne najdemo vzrokov in sredstev za boj proti njej. Važno pa je, da pravilno prečimo velikost pojavov, da poiščemo dejanske vzroke za te pojave in da v skladu s tem izberemo tudi orožje in določimo način boja.

Ne trdim, da tu in tam ni

osvajanju prosvetnih organizacij med delavskimi množicami in k njihovi obvezni, demokracični vertikali povezavi. Tako bodo mogle bolje med seboj sodelovati, dajati pobudo za razne sirske kulturne prireditve, festivale itd. Tako združene se bodo te organizacije mnogo bolj borile za kvaliteto, sistematično napredovale iz zaostale sredine ter tudi njo spreminjale, ne da bi utonile v njej. Mislim, da bodo mogli tako komunisti kot SZDL v takih pogojih aktivneje delati. Očitno je seveda, da bi bile te združene delavske prosvetne organizacije izredno pomembne politični in kulturni činitelji v boju z različni protisocialističnimi, dekadentnimi pojavi v kulturi.

Prav tako se strinjam s tovariši, ki so grajali pretežno narodopisno usmerjenost prosvetnega dela v delavskih in drugih prosvetnih organizacijah. Tako folkloristična usmerjenost prevladuje ne le v splošnih prosvetnih združenjih na vasi itd., marveč se je razmahnila tudi v delavskih prosvetnih organizacijah. Spominjam se, da so pred vojno delavska prosvetna združenja vedno kazala težnjo, pokazati tudi na zunanjo, da se osvajajo vsake zaostalosti, da so napredni element. Ni sem proti folklori, nasprotno, to je dobra, pozitivna stvar, kolikor gre za resnične umetniške vrednote. Napačno pa bi bilo misliti, da je to v prosvetnem delu poglavito in da se moramo konservativno zapirati izključno v svoje tradicije. To bi nas vleklo nazaj in ljudem zapiralo obozrje. Mislim, da bi morala predvsem delavska prosvetna društva iti naprej, odpirati delovnim ljudem obozrja, jih navajati na nove, socialistične odnose, jih vzgajati za jutri, ne pa nekako idealizirati preteklost. V tem boju bi morali po mojem mnenju mnogo bolj izkoristiti tisk, radio in sploh informativno službo ter našo splošno politično agitacijo in propagando. Naš tisk je navzlic pogostim kritikam morda tudi prav zaradi njih, znatno napredoval, je zares informativen in dejansko odpira našim državljanom pogled v dogodke.

Samosvojnost tiska in radia — toda na socialističnih pozicijah

Pri tem je pomankljivo to, da prihajajo po našem tisku na dan tudi negativne težnje prav v razlaganju teh dogodkov. Pri tem naš tisk po eni strani nikakor ne dobiva dovolj pomoči od političnih in državnih organov, še posebej od komunistov in SZDL, na drugi strani pa trpi zaradi dotičnih nepravilnih pojmovanj posameznih komunistov v novinarstvu o vlogi in odgovornosti socialističnega tiska in socialističnega novinarstva. Obstaja namreč mišljenje, češ da so tisk, radio in splošne propagandne informacije nekakšni, povsem izolirani, samostojni, ločeni politični činitelji, ki naj po nekih objektivnih kriterijih sami ustvarjajo javno mnenje, oziroma ga oblikujejo in izražajo. Zagovorniki takega pojmovanja dejansko pozabljajo na svojo odgovornost do skupnih interesov, ki se imenujejo socializem in njegov napredek. Razprava o pravih socialističnih graditvah, toda enotnost socialistične akcije, to vsekakor mora biti načelo, ki veže slehernega borca za socializem, pa naj je član ZK ali ne. Se pravi, to načelo deluje tudi naše socialistične delavce v novinarstvu in informativni službi.

Tisk, radio itd. so dejansko borbeni instrumenti in je vse odvisno od tega, kdo jih uporablja. Zagotoviti moramo, da bodo ta sredstva služila graditvi socializma, torej tudi nalogam na področju ideološko-političnega dela, o katerih zdaj tu govorimo.

Za večje osamosvajanje delavskih prosvetnih organizacij

Mnoge pomanjkljivosti so po mojem mnenju tudi v našem množičnem prosvetnem delu, posebno v delavskih vrstah, o čemer je govorila tovariška pred menoj. To vprašanje se mi zdi izredno pomembno. Ne gre samo za kulturni dvig ljudi v ožjem smislu besede, marveč predvsem za usposabljanje delavskega razreda, kot vodilne gibalne sile socialističnega razvoja, za njegovo zgodovinske naloge. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev neposrednega delavskega razrednega vpliva na ves družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj. Prosvetljen delavski razred pomeni krepitev delavskega vpliva na vas družbeni razvoj, pomeni več delavskih pobud, pomeni manj brokratičnega, manj možnosti za razvoj brokratskih teženj.

Komunisti morajo zagotavljati trdnejšo ideološko enotnost socialističnih vrst

Obe skrajnosti sta enako škodljivi. Boriti se moramo seveda za samostojni tisk, radio in informativno službo, toda za samostojnost na socialističnih pozicijah. Ljudje, ki delajo na tem sektorju, morajo delati kot zavezani borci za socializem in se kot taki tudi znanstveno usmeriti. To praktično pomeni, da je prav njihova dolžnost, da se založijo z znanjem in z vsemi tiskovnimi kvalitetami, ki jim bodo omogočile, da se bodo znašli v vsakem položaju in samostojno nastopili proti antisocialističnim pojavom.

Ta zavest v našem tisku še ni zadostno razvita. K temu prispeva v veliki meri tudi dejstvo, da naši kadri na teh področjih niso bili vedno dobro izbrani, niti niso dobivali dovolj pomoči. Mnogo več skrbi bi morali posvetiti ideološkemu in političnemu izpopolnjevanju kadrov na tem področju, predvsem pa je potrebno, da imajo ti tovariši dejansko tudi dostop do vseh organov in do vseh ljudi, ki se udeležujejo v družbenem upravljanju države, da bodo dobili ne le informacije, marveč tudi avtentične razlage takega ali drugačnega stališča, teh ali onih družbenih interesov. V nekem smislu je

treba povečati družbeno vlogo ljudi, ki delajo na tem področju. Le pod takim pogojem bo lahko družba zahtevala od njih tudi večjo odgovornost pri delu.

In ne samo to! Prej sem dejal, da je bilo pravilno, ko smo opustili staro metodo agitpropskega dela, vendar pa moramo izkazovati tisku določeno pomoč in določeno koordinacijo pri tem delu. Zaradi tega je nedavno sklenilo predsedstvo Socialistične zveze ustanoviti komisijo za tisk, ki bo imela pregled nad položajem na tem področju, hkrati pa bo dajala tudi dnevno pomoč delavcem na tem področju socialistične dejavnosti.

Se vedno izdajamo premla marksistične znanstvene literature. Tu je treba malo bolj pogledati po naših založništvih. Pomanjkljivosti naše založniške dejavnosti je mnogo večja v tem, da ne izdaja, kakor pa v tem, kaj izdaja. Točno je, da imamo »šunda« in najrazličnejše stvari, katerih izdaja bi lahko preprečila vsaj kolikor toliko solidna družbena kontrola. Predvsem pa nam primanjkuje pobude za tisk tistih del, ki bodo največ pripomogli k izobrazbi komunistov in drugih borcev za socializem.

prizadevanja rodov, ki se bore za družbo brez izkoriščanja in za socialističnega človeka. To prepričanje kot komunisti imamo in moramo imeti ter se zanje boriti. To pa ne pomeni, da moramo predpisovati kulturnemu ustvarjanju bodisi vsebino, bodisi tematiko, ali pa obliko. Če bi to tudi hoteli, ne bi ničesar dosegli. To je že poskušal svoje čase Stalin s svojimi pravili o socialističnem realizmu, ki se je dejansko izkazal samo kot realistična dekadenca. To pa se je pokazalo tudi pri nas, ker imamo tudi pri nas po obliki realistična dela, ki pa so po vsebini pogosto ne le dekadentna, marveč izrecno in zavestno protisocialistična. Moramo se boriti za svobodno kulturno ustvarjanje, toda organsko povezano v velikimi socialističnimi napori naših delovnih ljudi.

Prosimo, oprostite mi tak lačen sprehod na področje umetnostne teorije, toda zdelo se mi je potrebno, da vendarle jasno oblikujemo nalogo našega boja na tem kulturnem področju, da se v boju ne izgubljam in da ne bi ustvarjali samo desorientiranih, javni delavci, borcev za socializem, ki bi imeli v sebi nasilna nagnjenja, ki bi se na tem področju politična, bolj rečeno, predvsem politična.

Sicer so še neskončna pojmovanja, da so komunisti ake vrste vsevedni samo zato, ker so komunisti. Po tem pojmovanju je nekdo, ki je komunist, član Partije, že mojster, kamorkoli ga postavite. Seveda je tako mišljenje bežasto. Komunist je družbeni, javni delavec, bорец za socializem, bорец za družbeno življenje, toda pri konkretnem strokovnem delu, na delovnem mestu, za strojem ali plugom, v pisarni, prav tako pa tudi v kulturnem ustvarjanju, je vreden le toliko, kolikor znanja in

ustvarjalne sposobnosti vloži v delo in kolikor uspehov doseže. Na to ne smemo nikdar pozabiti. Zato je po mojem mnenju prva naloga komunistov in zavednih socialističnih borcev v kulturnem ustvarjanju, da s svojimi kvalitetami nasprotujejo najrazličnejšim dekadentnim pojavom. Toda ustvarjalni izraz morajo najti sami. Na tem področju komunistom ne smemo vezati rok. Zadolžimo jih samo s tem, da reagirajo in delujejo kot komunisti, kot resnični borci za socializem. Tisto, za kar morajo biti vsi zavedni socialistični borci in tudi mojstri na tem področju, pa je, da se bore proti poskusom, pod videzom kulturnega ustvarjanja vihotepljati protisocialistične elemente ali dejavnosti, ki rušijo napore naših delovnih ljudi pri graditvi socializma ali pa poskušajo pahniti našo mladino v naročje demoralizacije in brezperspektivnosti. Tu moramo biti dosledni in ne smemo dovoliti, da bi sodeili v uredniških komunistih, člani Zveze, ki tiskajo in financirajo najrazličnejše protisocialistične stvari, misleč, da lahko počenja tako stvari v imenu svobode umetnosti.

Ena stvar je torej boj proti raznim protisocialističnim pojavom na področju kulturnega ustvarjanja, drugo pa so poskuški, dati temu ustvarjanju nekatere gotove recepte. Taki poskuški se ponavadi omejujejo na nekakšno konservativno ceperanje na mestu, kar prav tako lahko pripelje samo do reakcionarnega rezultata. Prav komunisti, ki smo stali in stojimo na čelu revolucionarne preobrazbe vseh družbenih temeljev in ki smo danes na čelu boja za smelo spreminjanje vseh načinov družbenega življenja in upravljanja — ki so postali sicer navada ljudi — prav mi imamo najmanj razlogov, postaviti se na

področju kulturnega ustvarjanja na stališče, da je sleherni iskane novega umetniškega izraza nepravilno in dekadentno. Res je, da v tem iskanju zelo mnogo dekadence in demoralizacije, je pa tudi pošteno in iskreno iskanje, ki bo morda nekoč tudi dala rezultate.

Podobno je z znanostjo. Boriti se moramo za znanost, ki bo podprla graditev socializma, ki

bo osnova, na kateri bomo gradili socializem. Seveda pa znanosti ni treba predpisovati aktivnosti in dekadentno. Res je, da je dejal, da vsi znanost sama predpisuje okvir in smer. Naša stvar je, točni na vseh področjih vse, kar škoduje socialistični graditvi, kar izpodkopava znanje ljudi v socialistično napredno, kar demoralizira in razkraja.

ta smoter in za to nalogo. Pri tem je po mojem mnenju važno ne le to, da toľčemo po negativnih pojavih, marveč da v odkritem spopadu oblikujemo našega socialističnega borca in nenehno razvijamo njegove kvalite, da bo v vsaki sredini, kjer se bori, pomemben, ne kot član Zveze komunistov ali Socialistične zveze delovnega ljudstva, marveč kot človek, kot kvaliteten človek, ki bo znal zbrati ljudi okrog sebe, ne samo opozarjati na negativne pojave in razkrivati težnje takih negativnih pojavov, marveč tudi ustvarjati, vnašati nove kvalitete v naše družbene odnose.

Komunisti se morajo usposablјati za samostojno reagiranje na protisocialistične pojave

Hkrati pa se moramo boriti tudi proti določenim težnjam med komunisti, ki se udeležujejo v kulturi pa tudi drugod in ki dejansko konkretno koristijo socialistične graditve področja tako imenovani umetniški ali kulturni kvaliteti ter so zaradi tega pripravljivi požreči tudi najhujšo protisocialistično grdobijo, samo da bi ne izpadli kot anekdotični ali primitivni v ocenjevanju kulturnih vrednot. Tako pojmovanje je nepravilno celo s stališča najožje kulturne ustvarjalnosti, ker ni velike kulturne stvaritve, ki bi ne bila stvaritve iz človeka, ki bi ga ne plemenitila in ki bi na ta ali oni način ne prispevala k bodočnosti. Rušenje, cinizem in neiskrenost niso bili nikoli vsebina kulturnega ustvarjanja. Zato so tisti ljudje, ki pri nas zaradi priklanjjanja raznim modnim dekadentnim težnjam poznajo, da na svoji dolgi poti za socializem, le minus prav tako na področju ustvarjanja kulturnih vrednot.

Zaradi vsega tega mislim, tovariši, da se moramo trenutno usmeriti na področju kulture predvsem na konkretno politično in moralno vsebino stvaritev in ne smemo dovoliti, da bi ta

In končno: graditev naše stvarnosti, socialistične stvarnosti, je seveda naše najmočnejše orodje. Kolikor hitreje bomo spreminjali družbene odnose, s tem da jih bomo razvijali v socialističnem smislu, kolikor hitreje in smejeje bomo razvijali proizvodne sile in krepili gospodarsko moč socializma v naši deželi, toľč hitreje bodo razpadali tudi ostanki starega duhovnega in materialnega sveta.

Če bomo v tem močni, potem ni dvoma, da bomo z lahkoto premagali razne negativne pojave tudi v ideološki nadstavlji.

Podjetje »UNITA«

Ljubljana,

sprejme takoj:

1 strojne tehnike za vodjo priprave dela in konstrukcije, 1 obratovnega knjigovodja (knjigovodkinjo). — Pismene ponudbe z opisom izobrazbe in prakse je poslati na gornji naslov. — Sivo in kovino livarje, izučene in priučene; 1 strugarja, izučene in 1 strugarja, priučene.

Administrativna sredstva lahko preprečujejo, ne morejo pa ustvarjati

Posebno vprašanje je prav tako — kot je bilo v razpravi že poudarjeno — potreba po močnejši orientaciji k družbenim organom upravljanja v kulturi in prosveti, k prosvetnim svetom, raznim upravnim odborom družbenih ustanov. Tu nas čaka še mnogo dela.

Imamo demokratični mehanizem, ki dejansko sprošča področje kulture in prosvete raznega birokratskega vmešavanja in intervencij, ki lahko povzročijo škodo. To pa ne pomeni, da lahko komunisti in zavezani borci za socializem prepustijo stvari same sebi, kakor da nimajo do njih nobenih obveznosti več. Prav v teh organizacijah morajo delovati kot enakovrni člani in se boriti s preprečevanjem za svoja pojmovanja. Seveda bo njihova vloga toľč večja, kolikor več bodo znali ne le kot politični ljudje, marveč tudi kot strokovni poznavalci. S članstvom v ZKJ ne morejo ničesar več doseči. Znati morajo opravljati svoje delo in si pridobiti v svoji sredini ugled, ki izhaja iz njihove človeške vrednosti, ne samo iz tega, da so člani ZKJ.

In končno, tu je še SZDL, ki je lahko najširša šola za vzgojo socialistične družbene zavesti. Vsak uspeh, ki ga pri tem dosežemo, pomeni hkrati tudi povečano izolacijo raznih protisocialističnih in drugih elementov.

Ništel sem samo nekaj naglo, lahko pa bi jih našteval zelo dolgo. Toda predvsem sem hotel povedati, da so dobre in uspešne samo tiste metode boja proti raznim negativnim pojavom v političnem življenju, ki usposablјajo čedalje širši krog ljudi, da samostojno nasprotujejo raznim

negativnim, reakcionarnim, protisocialističnim pojavom. Administrativna sredstva lahko preprečujejo, ne morejo pa ustvarjati. Mi pa moramo predvsem ustvarjati, šele potem bomo lahko tudi preprečevali. S tem nočem reči, da nimamo pravice nasprotovati tudi z administrativnimi sredstvi raznim težnjam za demoralizacijo našega družbenega življenja in raznim drugim protisocialističnim težnjam. Pri tem pa se moramo zavedati, da bo to uspešno samo takrat, če bomo postavili nasproti stari, tudi nove, socialistične kvalitete, in drugič, če bomo administrativna sredstva dejansko uporabljali samo takrat, kadar s tem ne bomo delali škode razvoju socialističnih sil.

V tej zvezi pa nastaja tudi praktično vprašanje, česa naj se predvsem konkretno lotimo v vsakdanjem boju proti raznim negativnim pojavom na področju ideološko - političnega življenja. Zdi se mi, da se tu kažejo elementi določene desorientacije in težnja k izgubljanju sil na široki fronti. Na veliko razpravljam o dobrih in slabih umetniških smereh oziroma šolah, o potrebi, da se za znanstvenemu delu ta ali ona smer, o tem, da je treba solske učne načrte idejno preobraziti in jih postaviti na nove temelje. Z eno besedo, zadajamo si zelo veliko nalogo, kakor da bi lahko že jutri postavili vse naše idejno življenje na popolnoma nove temelje.

Po mojem mnenju je to kot trenutna naloga predvsem neizvedljiva. Idejna prevzgoja ljudi in njihova duhovna, ne samo materialna, vključitev v nove socialistične odnose, le stvar mnogih rodov. Tu ni čudežnih receptov, ki bi jih bilo mogoče uresničiti čez noč.

Bistven je boj za politično in družbeno vsebino kulturne ustvarjalnosti

Razen tega se mi zdi, da so te naloge, če si jih zadamo tako, tudi napakno postavljene. Komunisti tudi niso za to tu, da bi kot komunisti razsojali, katere umetniške šole so dobre in katere slabe, niti ne, da bi predpisovali meje in smer znanstvenega pojmovanja. To je konec koncev stvar razvoja umetnosti in znanosti. Po mojem mišljenju je za nas bistvenega pomena, da se borimo za politično in družbeno vsebino kulturne ustvarjalnosti. Z drugimi besedami, vprašanje se za nas postavlja izključno kot vprašanje o tem, ali je kulturno ustvarjanje iskreno, pošteno, človečansko, takšno, da utrjuje vero v človeka in v socialistični razvoj ter da je kot takšno prispevek k enotnim skupnim naporom naših delovnih množic v graditvi socialističnih odnosov, ali pa služi kot kulisa za vihotepljanje raznih reakcionarnih, protisocialističnih teženj. Mislim da je tu delovno poročilo komunistov in vseh zavestnih borcev za socializem. Moramo se torej usmeriti v tisto osnovno: v konkretno politično in moralno vsebino, boj za socialistično, politično in moralno orientacijo proti razdiralnemu težnjam, proti anarhističnemu frazerstvu, proti demoralizaciji, proti ubijanju vere v človeka in v socialistično pot. Mislim, da se bodo komunisti lahko znašli v vsakdanji praksi, če se bodo borili v tej smeri.

poti v razpravo o tem, katere umetniške šole ali smeri so socialistične in katere ne. Mislim, da pripelje taka razprava komuniste na zelo negotova tla. Seveda sem zelo daleč od tega, da bi se ogreval za razne modernistične ali kakršnekoli mistične smeri v sodobni umetnosti. To so morda blodnje, ki so splošni izraz določene družbene krize sodobnega človeštva, ki se lomi v družbenih nasprotjih, kakor tudi razpadanja starega duhovnega in materialnega sveta na naših lastnih tleh. To je odraz duhovne zagate, ki je posledica idejnega zaostajanja kulturne ustvarjalnosti za naglimi družbenimi spremembami, kar se ponavadi vedno dogaja v revolucionarnih časih, kadar se družba in polit. odnosi spreminjajo hitreje kot pa zastarelo pojmovanje ljudi. Pogosto, morda najpogosteje, se skriva za vizija navadna ustvarjalna nesposobnost, seveda pa so taki pogoji tudi ugodna tla za najrazličnejše dekadentne pojave.

Za svobodno kulturno ustvarjanje, povezano s socialističnimi napori delovnih ljudi

Vse to pa še nikakor ne pomeni, da se moramo kot komunisti v tem splošnem vrvežu opredeljevati za ta ali oni umetniški nižem ali protij njemu. Tu je stvar kulturnega ustvarjanja, ki bo premagalo krizo in našlo ustrezno umetniško obliko, če bo manifestacija življenja in

MEDVEDEK NEEWA — Po J. O. Curwoodu — Riše Miki Muster

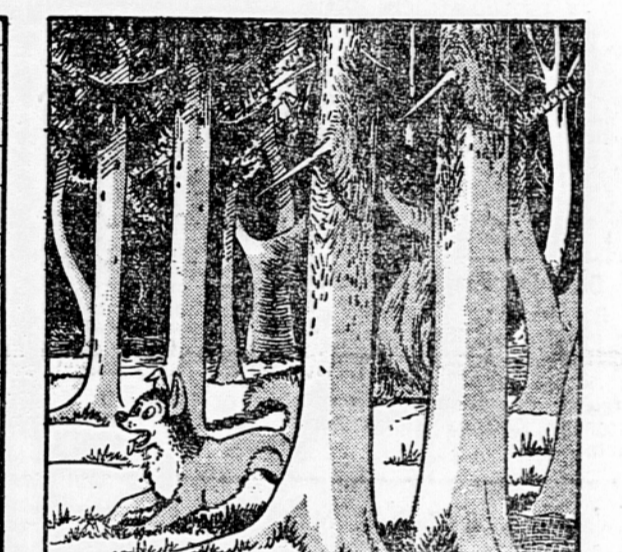
307.

Naslednjo noč je Miki prespal v gozdu in sanjale so se mu čudne sanje. Ne morda o Challonerju ali Naneti, sanjal je marveč o neki temni votlini. Spet je bil pri svojem prijatelju in nekdanjem sopotniku, pri Neewu. V spanju je čutil njegovo toploto, poskušal je prebuditi in slišal je njegovo godrnjanje. Potem se je boril ob njem in skupaj sta bežala pred divjo medvedko... Zbudil se je ves razburjen.

308.

Po tej noči je Miki ostal še kakšen mesec v bližini koč. Vendar je večidel živel v gozdu in čedalje bolj pogosto je mislil na Neewa. V začetku marca je prišla velika odjuga, sneg se je začel mehčati in na prisojnih pobočjih kopneti. V Mikijevem srcu se je začelo porajati novo upanje: Neewa se bo kmalu zbudil! Tako mu je zagotavljal njegov nagon, tako so mu šepetali gorki vetrovi in gozdni glasovi!

309.

Sledil je temu klicu in nič ga ni moglo več zadržati. Vendar ni hitel tako, kot je na primer hitel od Challonerjevega šotora k Nanetini koči. Tedaj je imel pred seboj določen cilj, zdaj pa ga je sililo naprej le neko neotipljivo občutje. Dneve in dneve je vodila njegova pot na zahod, nekega jutra pa je stopil iz zaraščene gozda in obstal na široki planjavi. Nenadoma je vedel, da mora biti tukaj Neewov brlog.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
TOREK, 4. maja: Florijan, Cvetko.
V dneh od 2. do 5. maja leta 1944 je zasedel v Drvaru II. kongres (S.A.O.). Udeležilo se ga je 900 mladincev in mladink iz vseh krajev naše domovine. 4. maja je delegat govorił to. Tisto in dejal med drugim: »Vš II. kongres ni le mobilizacija mlade generacije za zadnje odločilne boje. Ta kongres bo prav tako mobiliziral našo mlado generacijo za graditev nove, srečne, svobodne in lepše prihodnosti naše države, v kateri bodo imeli vsi narodni svojo pravico, mladina pa vse možnosti, da se posveti tistemu, za čemer teži.«

Gosadov krmilni prašek »Redisole« pospešuje rast ter izboljšuje prebavo in tek pri živalih!
Ko ga poskusite Vam postane KOLYDOL najprijetnejša zobna pasta. Sprejmite se ko greste mimo drogerije!
MOTOK je moderno sredstvo za učenje in smrdi samo MOTOK!

LETEGA DNE SO ENOTE VII. KORPUSA zavzele Žužemberk. V bojih je padlo 300 Nemcev in domobrancev.
4. maja leta 1945 je prišel Glavni štab Slovenije v osvobodeno Ajdovščino.

DRAMA
Torek, 4. maja ob 20: Hecht Mac Arthur, Prva stran. Red B. Sreda, 5. maja ob 20: Hecht-Mac Arthur, Prva stran. Red H. Četrtek, 6. maja: zaprto.
Petek, 7. maja: zaprto.
Sobota, 8. maja ob 20: Linhart, Maticek se ženi. Izven in za pozelelje.
Nedelja, 9. maja ob 15: Cankar, Hlapič. Izven in za pozelelje.

OPERA
Torek, 4. maja ob 19.30: Gluck, Ifigenija na Tavridi. Red E. Sreda, 5. maja ob 19.30: Prokofjev, Zaljubljen v tri oranže. Red G. Četrtek, 6. maja ob 14: Sutermeister, Romeo in Julija. Zaključena dišjaska predstava za Novo mesto.
Petek, 7. maja: zaprto.
Sobota, 8. maja: Gostovanje v Zagrebu: Sutermeister, Romeo in Julija.
Nedelja, 9. maja: Gostovanje v Zagrebu: Prokofjev, Zaljubljen v tri oranže.
Ponedeljek, 10. maja: Gostovanje v Zagrebu: Svara, Prešeren.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA GLADALIŠKA PASAŽA
Torek, 4. maja ob 20: Irwin Shaw, »Pokopljite mrtve«. Izven. Zadnjič.
Sreda, 5. maja: zaprto (generalka). Četrtek, 6. maja ob 20: F. H. Herbert, »Vsakih sto let«. Izven. — Premiera.
Petek, 7. maja ob 20: F. H. Herbert, »Vsakih sto let«. Red Petek. Vstopnice so v prodaji.

Sobota, 8. maja ob 20: Mary Chase, »Harvey«. Izven. Gostovanje J. Lurija, člana zagrebške Dramne. Nedelja, 9. maja ob 20: Aristofanes, »Lisistrata«. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE ROČNE LUTKE Resljeva cesta 28
Torek, 4. maja ob 9: Gostovanje v Logu pod Mangartom.
Sreda, 5. maja ob 9: Gostovanje v Dol. Trebuti.
Ob 15 in 17: Gostovanje v Cerknem.
Četrtek, 6. maja ob 9: Gostovanje v Spod. Idriji.
Ob 15 in 18: Gostovanje v Idriji.
Petek, 7. maja ob 9: Gostovanje v Godovčju.
Ob 15: Gostovanje v Ajdovščini.
Sobota, 8. maja ob 15: Gostovanje v Senožečah.

RADIO
Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
* 5.30 — 7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored): 7.30 Za gospodinjice: 11.00 Soliska ura za nižjo stopnjo — a) Milica Kitek: Stoj, stoj! Ljubljana — b) Dva štirinžna prijatelja (ponovitev): 11.30 Soliska ura za višjo stopnjo — prof. M. Avsenik: Pušča; 12.00 20 minut z Veselimi godci: 12.20 Kmetijski nasveti: 12.30 Opoldanski koncert — Robert Schumann: Simfonija št. 1 v B-duru »Pomlad«; 12.45 Nove knjige: 13.55 Melodije za prijetno razvedrilo — Igrajo orkestri Ray Martin, Phillip Green, Roberto Inglez, Armand Bernard, Percy Faith in St. Black — vmes ob 14.40 — 14.45 Kaj bo danes na sporedu: 15.30 Koncert saksofonista Srečka Dražila. pri klavirju Dana Hubarana z odločni filmov in dispozitivni. Med drugim, k poglavlju »plastični film« predvajam kratke inozemski plastični filmi. — Predavatelj dr. M. Foerster.
Zaradi omejenega števila prostoro vstopnice v predprodaji pri CLU, Cankarjeva 5/III, cena vstopnice 20 din, za dijake in študente 10 din.

PREDAVANJA
Centralna ljudska univerza po navila predavanje »RAZVOJNA FOT KINEMATOGRAFIJE — od laterne magice do plastičnega filma v sredo, 5. maja ob 20. uri v (prvoodstovni dvorani Univerze (vhod iz Gosposke ulice)).
Vsaka razvojna faza bo ilustrirana z odločni filmov in dispozitivni. Med drugim, k poglavlju »plastični film« predvajam kratke inozemski plastični filmi. — Predavatelj dr. M. Foerster.
Zaradi omejenega števila prostoro vstopnice v predprodaji pri CLU, Cankarjeva 5/III, cena vstopnice 20 din, za dijake in študente 10 din.

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU
Šest večer poučnih filmov bo danes v torek, 4. maja ob 19.30 v predavalnici učiteljska. Na sporedu bodo sledeči filmi: 1. Od ruje do travnice; 2. Plavaj; 3. Vljavanje gredic. Pojasnjeval bo prof. Stanko Modic. Vljudno vabljeno!

KONCERTI
Koncert pianistke Hilde Horak-Casove je iz tehničnih vzrokov preložen od srede 5. maja na ponedeljek 10. maja. Vljajajo vstopnice z datumom 8. maja, prodaja v Koncertni poslovalnici.

UMRLI
Nenadoma nas je zapustil naš skrbni mož, oče, in brat
JOZE SLAPAR železniški uslužbenec
Pogreb dragoga pokojnika bo v torek, 4. maja ob 16. uri z Zal — Joževoe erliške vežice.
Zalujoči: neuložajživa žena Ivanka, hčerka Simona, brat, sestere ter ostalo sorodstvo.

Klub LZ podjetja za popraviljanje voz in strojev Ljubljana-Siška sporoča žalostno vest, da je po kratki boleznj preminul naš zvesti član, sodelavec in tovariš
JOZE SLAPAR kovač
Ohranili ga bomo v trajnem spominu.
Pogreb bo danes 4. maja ob 16. uri z Zal.

Umrla je naša sestra, svakinja in teta
MARIJA WEITHAUER roj. SMON posestnica in upokojenka
Tob: čne tovarne
Pogreb pokojnice je bil 2. maja ob 17. uri z Zal — Nikolajeve kapelice.
Zavljajujemo se vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti, posebno pa gospodu župniku in kaplanu. Zalujoča sestra Ivanka in 60-rodniki.
Ljubljana, 3. maja 1954.

ZAHVALE
Vsem, ki ste spremlili našo dragoga sestro in teto
FRANCISKO BRILLI na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in z nami sočustvovali, iskrena hvala. — Zalujoče družina Brill.
Ob težki izgubi našega dragoga očeta
MATIJA VESELA izrekamo prisrčno zahvalo g. župniku, gasilcem za častno spremljevanje, pevcem in vsem, ki so spremljali na njegovi zadnji poti. — Loidski potok, 23. aprila 1954. — Zalujoči otroci.

ZADNJE VESTI

Predlog Nam IIa

Grški predstavnik je zagovarjal resolucijo OZN - Jutri govorniki šefa delegacij Nižozemske in Kanade

Zeneva, 3. maja (Tanjug). - Pred Cu En Lajem sta govorila predstavnika Grčije in Severne Koreje. Grški predstavnik je apeliral na Sovjetsko zvezo, Kitajsko in Severno Korejo naj sprejmejo resolucijo Organizacije združenih narodov, ki po njegovem mnenju edina lahko služi kot osnova za rešitev korejskega vprašanja. Severnokorejski zunanji minister Nam II pa je v svojem govoru ponovil teze svoje vlade glede združitve Koreje, kakor tudi predlog, naj se ustanovi enotna volilna komisija iz vrst poslancev

obeh parlamentov. Zavrnil je predlog Caseyja, naj bi bili v tej komisiji predstavljeni obe Koreji sorazmerno s številom prebivalstva. »Mi smatramo,« dejal Nam II, »da sorazmerno predstavnostvo v volilni komisiji ne pride v poštev, ker se lahko vse odločitve glede združitve Koreje sprejmejo samo na

Dullesovih potresa v Grčiji

Atene, 3. maja (Tanjug). Uradno so sporočili, da je ameriški zunanji minister Dulles obvestil grškega zunanjega ministra Stefanopoulosa, da bodo ZDA snarale trzve zadržanja potresa v Tesaliji kot begunce, kar jim bo po ameriškem zakonu iz leta 1952 olajšalo dobivanje emigrantskih viz v ZDA. Kot je znano, so ZDA lani dovolile priselitev 15.000 žrtev potresa na Jonskih otokih.

Papagos ponovil stališče glede Cipra

Atene, 3. maja (Tanjug). V zvezi z izjavo britanskega podsekretarja za kolonije Hopkinsa, ki je izrazil sum, da bi Grčija iznesla vprašanja Cipra pred OZN, je grški ministerski predsednik Pafitis kategorično ponovil stališče svoje vlade, da bo 22. avgusta zahtevala intervencijo Združenih narodov, v kolikor ne bi prišlo do grško-britanske pogodbe o rešitvi ciprskega vprašanja.

Nenavaden demantij

WASHINGTON, 3. maja (Reuters). Predstavniki ameriškega zunanjega ministra je danes demantiral novice, da bo John Foster Dulles odstopil, ko se bo vrnil iz Zeneve. Predstavniki je izjavil, da v tej novici, ki govori, da bo Dulles odstopil zaradi tega, ker se ne strinja s predsednikom Eisenhowerjem glede politike do Indokine, »ni niti besede resnice. Poudaril je, da vlada med predsednikom Eisenhowerjem in Dullesom »spopolno soglasje«.

Zadnji volilni izidi v Turčiji

ANKARA, 3. maja (Tanjug). Po zadnjih poročilih so na večeršnjih volitvah dobili demokratski 598 poslaniških mest, republikanci 28, narodna stranka 5, neodvisni pa niti enega.

Burmanski novinarji v Zagrebu

Zagreb, 3. maja. Davi je prispela v Zagreb skupina burmanskih novinarjev, ki jih vodi član burmanskega parlamenta g. Theing Maung. Burmanski novinarji so obiskali predsednika Sabora Hrvatske Karla Mrazovića in se z njim razgovarjali. Med bivanjem v Zagrebu bodo obiskali neko zagrebško tovarno, pionirsko mesto in tovarno »Rade Končar«.

Proslavljamo 110-letnico Jurčičevega rojstva

Ze lani jeseni je bil v Ljubljani - na pobudo Zavoda za spomeniško varstvo LRS - ustanovljen odbor za proslavo 110. obletnice Jurčičevega rojstnega dne s predsednikom prof. dr. Antonom Melnikom na čelu. - Odbor je prvotno določil kot dan proslave 4. marec, to je Jurčičev rojstni dan; na željo samih Muljavčanov in zaradi ugodnejšega vremena pa je proslavo prestavil na dan 9. maja. To je vsekakor bolje, kajti 9. maja bodo lahko prišli v večjem številu obiskovalci iz drugih krajev naše republike, saj je Josip Jurčič še vedno najpriljubljenejši sloven. pripovednik in njegova dela naše ljudstvo še vedno najraje bere, pa tudi naši šolski mladini, ki je najzvestejši in najrednejši obiskovalec njegove rojstne hiše, bo omogočeno, da se proslave udeležijo v večjem številu.

Kot uvod v proslavo Jurčičeve 110. obletnice rojstva je Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani priredila razstavo Jurčičevih del. Razstava je bila zamišljena predvsem kot reprodukcija Jurčičeve življenjske poti, je pa tu in tam pokazala tudi nekaj biografskih drobcev, vrgla pogled na Jurčičevo organizatorsko, uredniško, časnikarsko in nacionalnopolitično delovanje in zaključila s prikazom prizadevanj, zbrani v sedanjo knjižnico čim popolnejšo sliko Jurčičevega dela. Rokopisno, tiskano in slikovno gradivo je bilo razstavljeno v 12 vitrinah. Del te razstave bo prenešeno tudi na Muljavo.

V skromni kmečki hišici v Muljavi, kjer se je rodil Josip Jurčič, ali kakor ga še danes Muljavčani radi imenujejo - Pašjarjev Jožek, se pod skrbnim vodstvom Zavoda za spomeniško varstvo zaključujejo preureditvena dela. Jurčičeva soba bo imela etnografsko opremo. V njej bo postelja, zibka, omara, miza in stoli, ki jih je imela Jurčičeva družina ob njegovem rojstvu. Na stenah bo tudi več značilnih slik na steklu. Akademski slikar prof. Božidar Jakac je izdelal pisateljev portret. V sosednji izbiči bo majhen muzej, v katerem bodo v ličnih vitrinah razstavljeni njegovi rokopisi, fragmenti, slike in nekaj njegovih osebnih predmetov.

Tudi vhodna veža bo etnografsko urejena z ognjeliščem in s predmeti, ki so bili v rabi v obdobju njegovega življenja. V veži bo tudi hrastov plaster z rodovnikom in posvetilom. V sadovnjaku pred hišo bo postavljena kamnita miza iz Jurčičeve dobe, restavriran pa bo tudi značilni kamentli vodnjak. Slavnostna otvoritev Jurčičeve sobe bo v nedeljo 9. maja. Ob tej priliki bo zamenjana tudi spomeniška plošča, ki jo je Osvobodilna fronta slovenskega naroda vzidala takoj po osvoboditvi. Za stoletnico Jurčičevega rojstva 4. marca 1944 je namreč Okrožni odbor Osvobodilne fronte stiško - grosupeljskega okrožja sredi bojne vihere v imenu slovenskega naroda vzidala rojstno hišo spomeniško ploščo z naslednjim posvetilom: »Za 100 let, za čas, ki gre mimo, Tebi, ki kmet si iz nas in naš sin, med bojem in delom, gradimo v pomladi, tik pred svobodo v spomin.« - OF slovenskega naroda.

Ze nekaj tednov po odkritju te plošče so prihrumeli iz Stične klerofašistični divjaki, oskrnili Jurčičev dom, uničili spomeniško ploščo. Kot že omenjeno je takoj po osvoboditvi OF vzidala novo ploščo, ki bo sedaj zamenjana s ploščo z izvrtnim besedilom. Toda Muljavčani se še drugače pripravljajo na ta veliki praznik. Napredni in enotni, kot so bili v času junaške borbe za svobodo, so ostali tudi po osvoboditvi. Ni mnogo naših slovenskih vasi, ki bi po osvoboditvi toliko storile za kulturno prosvetno in gospodarski dvig svojih sovaščanov, kot so to storili Muljavčani. Ze prvo leto po osvoboditvi so na ruševinah stare šole zgradili moderno novo šolo s stanovanjskim poslopjem za učitelstvo. Ko je bila šola izročena svojemu namenu, so se odločili zgraditi še prosvetno dvorano. Toda še niso mirovali. - Sedaj dokončujejo lep in prostorn Zadržni dom. Ni Muljavčana, ki ne bi na kakršen koli način sodeloval pri gradnji teh domov.

V pripravah za 110. obletnico Jurčičevega rojstva se je razvilo med Muljavčani pravo tekmovalstvo. Pripravljalni odbor v Muljavi s povčleno marljivostjo zaključuje dela v združenem domu, urejuje vaška pota in se pripravlja za čim lepši sprejem Jurčičevih častilcev. Vaščani urejujejo svoje domove, da bi tudi z zunanjim izgledom vse vasi pokazali, kako so ponosni na svojega velikega rojaka. V tem tednu bodo na Muljavi razne kulturne prosvetne prireditve. S skrbno pripravljenimi sporedi bodo nastopili pionirji, mladina in odrasli. Na sporedu bodo recitacije, folklorni nastopi, simbolične vaje, pevski koncert domačega zbora in Jurčičev »Domen«. Tudi Društvo slovenskih književnikov bo priredilo na Muljavi literarni večer.

Tudi sosednja kulturno prosvetna društva in šolska mladina v Stični, Krki, Višnji gori in drugod po Dolenjski se pripravljajo na Jurčičevo proslavo. Vzporedno s pripravami na Muljavi pripravlja v Ljubljani odbor za proslavo svečano akademijo, ki bo dne 6. maja v veliki Filharmonični dvorani v Ljubljani. Poleg slavnostnega govora bodo na sporedu recitacije iz Jurčičevih del, nastopili pa bodo tudi solisti, zbor in orkester naše opere, ki bodo izvajali odlomke iz Poličeve opere Deseti brat. Odbor zbira tudi knjige za knjižnico, ki jo namerava pokloniti Muljavčanom. Ljudska prosveta Slovenije urejuje oder v novem združenem domu na Muljavi.

9. maja bo tedaj na Muljavi res velik praznik. Skromna Pašjarbarjeva hišica bo na ta dan gostoljubno sprejela tisoče častilcev našega prvega romanopisca. Po svečani otvoritvi Jurčičeve sobe muzeja in po odkritju spomeniške plošče, bo tudi veliko tekmovalstvo gimnazijskih pevskih zborov s podporo okrajnega ljudskega odbora Ljubljana - okolica. Združeni mladinski pevski zbori bodo sodelovali tudi pri otvoritvi.

9. maja bo tedaj na Muljavi res velik praznik. Skromna Pašjarbarjeva hišica bo na ta dan gostoljubno sprejela tisoče častilcev našega prvega romanopisca. Po svečani otvoritvi Jurčičeve sobe muzeja in po odkritju spomeniške plošče, bo tudi veliko tekmovalstvo gimnazijskih pevskih zborov s podporo okrajnega ljudskega odbora Ljubljana - okolica. Združeni mladinski pevski zbori bodo sodelovali tudi pri otvoritvi.

SPORT

Mladinski nogometni turnir Dinama

Zagreb, 2. maja. Tukaj se je začel danes v počastitev praznika 1. maja tradicionalni mladinski nogometni turnir v organizaciji Dinama, na katerem sodeluje osem mladinskih mest, med njimi tudi Ključar iz Celja in eno iz Milana.

DINAMA V KLJUČAR 2:0 (1:0) so igralci domačega Dinama zmagali nad svojim tradicionalnim nasprotniki iz te konkurence iz Celja. V prvem delu igre so mladi Slovenci, čeprav so morali na igrišču brez svojega najboljšega napadalca in mladinskega reprezentanta Pika, zaigrali nadse dopadljivo in niso nikoli imeli podrejene vloge. V drugi polovici tekme pa so popustili, tako da je Dinamo do kraja neprestano ograjal njihova vrata. Tukaj pa se je izkazal vratar Ograjšek, ki je bil najboljši igralec na terenu in je v tem delu igre rešil celo vrsto nevarnejših situacij in tako obrvaroval svoje močnejše hujšega poraza. Po propozicijah je bil Ključar v zadnjem delu tekme izločen iz nadaljnje tekmovalje.

TITOVA STAFETA LETALSKE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Danes prihod na ljubljansko letališče

Titova Stafeta Letalske zveze Jugoslavije bo letos krenila iz Kurnovca, rojstnega kraja maršala Tita, in bo preletela vse naše ozemlje. Palico s pozdravi po organizaciji LZS sprejela večerj dopoldne na mariborskem letališču od hrvaških letalcev. Nadaljnja pot je vodila po območjih v Mursko Šoboto, v Celje, Novo mesto, kjer bo danes popoldne ob 15.30 slovesen sprejem. Iz Novega mesta bo Stafeta nadaljevala pot v Ljubljano, kjer bo na letališču sprejeta danes ob 17. Stafeta bo krenila jutri proti Gorenjski (Lesce ob 16.) in po kratkem postanku nadaljevala pot proti Postojni, v četrtke pa bo Aeroklub Postojna izročil palico s pozdravi Letalski zvezi Hrvaške v Puli.

DRAŽUŠNO PRAVENSTVO V KEGLJANJU

Branik se bori za prvo mesto

Maribor, 3. maja. Ob izrednem zanimanju je bil danes nadaljevanje državnega prvenstva v kegljanju. Sinoci je končala s tekmovalnim prvenstvom, v katerem je Branik v Dorniku so se najbolj približali Brstina (Bgd) 843, Karadjele (Celje) 839 ter Crnić in Subat (Zgb) 825. V mostovenem tekmovalstvu se vodil Medvedgrad, kateremu na največji razdalji nasprotuje Kranjanci in Dorniku so se od prve četverice nobeden ni dosegel 800 kegljev. Tekmovalje se še nadaljuje.

PRAVENSTVO LRS V MALEM ROKOMETU

Svoboda prva, Dučar drugi

Maribor, 2. maja. Na stadionu Branika je bil turnir za prvenstvo Slovenije v malem rokometu, ki so se ga udeležili Svoboda iz Ljubljane, Drava iz Ptuj, Rudar iz Trbovlj, polovica v domači Branik. Najboljši vremenou so bile tekne zanimive. Rezultati: Svoboda : Drava 12:7, Rudar : Branik 10:8, Rudar : Drava 10:8, Svoboda : Branik 14:10, Branik : Drava 18:11, Svoboda : Rudar 15:13. Končni vrstni red: 1. Svoboda 6 točk, 2. Rudar 4, 3. Branik 2, 4. Drava brez točke. Najboljši strelci so bili Papež (SV) 18, Radej (Rudar) 17, Gaube (Br.), Golob (Dr.) 11 itd. V Mariboru je bila ob enem tudi finalna igra v malem rokometu za ženske med Svobodo in Branikom. Zmagala je Svoboda 7:3 in tako že drugič osvojila prvenstvo.

Drvi ASK - Ljubljana

Na igrišču pod Cerkovnim gradom bo drveni prvenstva košarkarska tekma med domačima rivaloma ASK in Ljubljano. Tekma bo vsekakor zanimiva in napeta, saj obadva potrebujeta točke, ki sta jih v začetku lahko dobila zapravila. Začetek bo ob 20. uri s predkomet ženskih ekip obeh nasprotnikov.

Za evropsko prvenstvo v ženski košarki, ki bo v Beogradu od 4. do 13. junija, so se do sedaj razen predhodice Jugoslavije pripravile Francija, Belgija, Danska, Švedska, Češka, Bolgarija, Italija in Nemčija. Računajo, da se bodo oglasile še SZ, Rumunija, Madžarska, Poljska, Avstrija in Holandija. Naša državna reprezentanca se bo za nastop pripravila skupno v zbirano tekmo, ki jo pozvana tudi Pengofova iz ZKK Ljubljane.

Dinama je zmagal nad Lokomotivo v zadnji prvenstveni tekmi I. zveze lige s 6:0 (3:0) točk, s čim enim golom večjo razliko, kakor smo po Tanjugovi vesti poročali včeraj, tako da bo šla razlika njegovih golov v tej prvenstveni sezoni v kroniko z razmerjem 72:22.

Sportni dan kranskih tekstilcev. Ondas so imeli kranski tekstilci svoj športni dan, ki so ga izpolnili s atletskim mitingom in odbojgarskimi tekmami. Tekmovali so vsi dijaki in pokazali veliko zanimanje za takšne športne dneve. Med najbolj uspešnimi je treba imenovati med moskimi: Ozvalda, Dokla, Markiča in Tratnika, med dekleta pa Gorjančeve, Peklovo, Coklovo, Bičkovo, in Dežmanovo.

Ali ste že kupili srečko Zveze športov Jugoslavije? Če niste, naredite to še danes, ker bo zbranje že 6. maja 1954. leta

KOMISIJA ZA RAZPIS MESTA DIREKTORJA TOVARNE GLASBIL - MENGEŠ - razpisuje v smislu 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov MESTO DIREKTORJA Tovarne glasbil Mengeš

Pogoji: 1. Tehnik kovinske (lahko tudi lesne) stroke z najmanj 10-letno prakso, ali 2. Inženir iste stroke z najmanj 5-letno prakso. Pravilno kolkovane prošnje s podrobnim strokovnim in osebnim življenjepisom je treba oddati pri Okrajnem ljudskem odboru Ljubljana-okolica, Zupančičeva 8, najpozneje do srede 12. maja 1954.

ŽELEZARNA JESENICE išče UPRAVNIKA za počitniški dom na Mežaklji. Zaželen zakonski par brez otrok. Žena se lahko zaposli kot KUHARICA. - Plača po dogovoru.

Splošno gradbeno podjetje »STAVBAR« - Maribor, razpisuje mesto tehničnega vodje. Pogoji: gradbeni inženir s 5-letno prakso v operativi ali višji gradbeni tehnik z najmanj 15-letno prakso v operativi (visokih gradenj). Nastop takoj. Plača po dogovoru. - Prošnje z dosedanjim opisom službe poslati najpozneje do 15. maja 1954.

Bruno Frank ROMAN 30. Vedela je, da Chana od nje molče pričakuje drugačnega koraka. Henrik je ni priganjal. Ona pa je prebedela mnogo noči in tehtala krivico do otroka s krivico do moža, ki ga ni ljubila. Njeno ranjeno naravo je bilo strah nezahelene objema. Tako ne sklenemo zakona s poštenim človekom. Sredi avgusta je prišla ponudba iz Varšave. Gledališče, v katerem je nekoč žela uspehe, jo je povabilo, da bi pela, kot prej, naslovno vlogo v operi Straussa mlajšega. Bilo je ljubko delo, ki ga je vedno ljubila. Pismo je bilo vabljivo. Varšavski ravnatelj je pisal v tonu laskavega prigrvarjanja in ji z nekakšnim opravičevanjem ponudil državno plačo. Očitno je menil, da živi kot vdova moža iz tako visoke hiše v zelo ugodnih okoliščinah. Chana je z začudenjem opazila učinek tega pisma na Recho. Vljudnost človeka iz gledališča, ki ga skoraj desetletje ni videla, jo je takoj prepričala o neosnovanosti njenih dvomov. Spoznala je, da s svojim talentom lahko še vedno naredi konec vsem stiskam. Njen otrok ne bo moral životari v nezdravem in žalostnem kotu. Sprejela je ponudbo s tako navdušenim pismom, da ji je Chana svetovala, naj vendar piše nekoliko bolj umirjeno. V Varšavi so se ji zbudili najlepši upi. Ni bila pozabljena. Časniki so jo z veseljem najavili, neznanci so ji polnili sobo v hotelu s cveticami, starejši tovariši pa so jo s prekipevačo poljsko prijaznostjo pozdravili kot težko pogrešano tovarišico, ki se je končno vrnila. Bil je seveda težak udarec zanjo, da ni več našla svojega starega učitelja petja Dossija. V času, ki ga je še imela do začetka skušnji, se je hotela pri njem zopet učiti v petje in mu je zato že spotoma poslala brzojavko. Nekdanji baritonist iz Scale, ki ni bil zaradi svoje borilske postave in izbrane vedenja nič manj slaven kot zaradi svoje metode učenja, ji je nekoč kot svoji učenci vedno dajal prednost. Toda Dossi je bil mrtev. Do tega je imel tudi svo pravo. Če bi bil še živ, bi imel osemdeset let. Tega ni pomislila; nehotje je občutila, kako čas beži. V naglici je segla po prvem nadomestilu, ki so ji ga priporočili. Bil je nemški operni pevec, ki mu je bila pred leti nesreča uničila kariero. Pohabljen in ves zagrenjen se je umaknil v poljsko prestolnico, ki je bila po njegovih pojmovanjih izven območja civilizacije. Se zdaj ni znal dvajset poljskih besed. Recha se je zgrozila, ko je pogledala pod skrbno nakodranimi plavimi lasmi v obraz, katerega leva stran je visela kot nekakšna ohromela krinka. Mož je strmel vanjo z očmi, ki niso bile več v isti višini, in Recha je z nervozno jasnovidnostjo spoznala, da je sled trpljenja, bolesto trzanje v njenem obrazu občutil kot roganje njegovi iznakaženosti. Pouk se je začel v hladnem in neprijaznem ozračju. Ker je bila že zdavnaj iz vaje, je bila prav malo zadovoljna s trdnostjo in barvo svojega glasu; tudi popravki, ki jih je brezbrizno in zaničljivo izrekel učitelj, niso pripomogli, da bi se okrepilo njeno zaupanje. »Glas ni pravi, gospod komorni pevec,« je vzkljknila razdraženo. »Vedno slabši je.« »Ah, bo že pravi,« je odgovoril. V načinu, kako je ponovil njene besede, sta bila zlobnost in roganje. Stala je ob klavirju na njegovi levisi. Pod seboj je gledala iznakaženo polovico obraza, a ni si upala spremeniti mesta. Čutila je pravo odrešenje, ko se je čez osem dni lahko poslovala. »Seveda bi bilo dobro,« je rekla vljudno, »da bi nadaljevala s študijem tudi med skušnjami. Toda priznam vam, da se moram ozirati na plačilo. Morda bom lahko vadila še s korepetitorjem.« Ze ji je odprl vrata. »Da, vadite se s korepetitorjem,« je rekel. »In morda stopite o priliki k zdravniku za bolezni grla.« Zaprl je vrata za njo. Drugo jutro je prišla v gledališče vsa zbegana. Dotlej se je udeležila samo dveh vaj. To je bila njena prva skušnja z vsem orkestrom. Dirigent, nemiren mlad gospod, ki jo je bežno spominjal na Arnolda Grünbauma, se ji je opravičil. Njegov prvi violinst je bolan. Ne bo šlo najbolje. »Tudi z menoj ne,« je rekla žalostno. Nato je stala med kulisami in poslušala spev uvodnega prizora. Oder je bil prazen. Oglasila se je njena nastopna pesem. Stopila je na oder in odprla usta. Nič ni prišlo iz njih. Njen glas je bil kot tenka, slabotna nit. K njej je kot poželjiv požar prihajala zmagovalna glasba valčka. Dirigent je potkal. »Ne markirajte, gospa!« Bil je direktor, ki je sedel z režiserjem v parterju. »Le na dan z glasom!« Zopet je zabučala valčkova pesem; toda ona ni slišala sama sebe. Vse je preč. Tudi zdravnik ne pomaga. Ni popustila samo ena struna; njen instrument je bil razbit. Onstran valčkovega požara se je odprl strahoten, kot grob črn prostor. Deske pod njo so se dvignile kot valovi. Pela je dalje, štiri, šest taktov. Orkester je še vedno igral. Dirigent si ni več upal potrkati. Nekje sta tiho sedela oba poslušalca; njuni cigari sta žareli v odprtem grobu.